

**UAB „PIENO TYRIMAI“
MELŽIAMŲ ĖRIAVEDŽIŲ IR OŽKAVEDŽIŲ PRODUKTYVUMO TYRIMŲ VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Melžiamų ėriavedžių ir ožkavedžių produktyvumo tyrimų vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) – nustato produktyvumo tyrimų organizavimo bei vykdymo tvarką melžiamų ėriavedžių bei ožkavedžių tiriamosiose bandose.
2. Aprašas skirtas UAB „Pieno tyrimai“ darbuotojams, vykdančioms Gyvūnų produktyvumo tyrimų (toliau – GPT) paslaugą (toliau – GPT vykdytojai).
3. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 3D-509 „Dėl Žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymo Nr. 3D-934 „Dėl Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ patvirtintomis Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų organizavimo taisyklėmis (toliau – Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų organizavimo taisyklės), Kontroliuojamų pieninių gyvulių primelžto pieno kiekio matavimo priemonių kalibravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. 3D-445 „Dėl Kontroliuojamų pieninių gyvulių primelžto pieno kiekio matavimo priemonių kalibravimo taisyklių patvirtinimo“, Ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir jose laikomų ūkinių gyvūnų ženklinimo ir apskaitos tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. 3D-234 „Dėl Ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir jose laikomų ūkinių gyvūnų ženklinimo ir apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), Tarptautinio gyvulių apskaitos komiteto (ICAR) reikalavimais, UAB „Pieno tyrimai“ laboratorijos (toliau – Laboratorija) techniniais reikalavimais ir tvarka, numatyta Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų paslaugos teikimo sutartyje.
4. GPT tiriamojoje melžiamų ėriavedžių ar ožkavedžių bandoje vykdomi Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų organizavimo taisyklėse įtvirtintu C3 metodu ir T4 pieno apskaitos būdu, kuomet tiriamų ėriavedžių ir ožkavedžių bandos primelžto pieno kiekį nustato ir kontrolinius pieno mėginius kiekvieną tyrimų vykdymo mėnesį ima bei pirminę veislininkystės apskaitą tvarko gyvūnų laikytojas. Ne rečiau kaip kartą per tris mėnesius bandos kontroliniame melžime dalyvauja ir visos tiriamosios bandos gyvūnų primelžto pieno kiekį nustato bei kontrolinius pieno mėginius paima ir pirminę veislininkystės apskaitą tvarko tyrimų asistentas ir kartą per mėnesį nustato visos

tiriamosios bandos gyvūnų vieną kartą per parą atliekamo kontrolinio melžimo individualūs primilžiai (kontroliniai melžimai turi būti atliekami skirtingu paros laiku, nei buvo atliktas paskutinis kontrolinis melžimas). Pieno sudėties ir kokybės tyrimams imami vieno paros melžimo pieno mėginiai.

II. BENDRIEJI PRODUKTYVUMO TYRIMŲ VYKDYMO REIKALAVIMAI

5. Atliekant GPT turi būti laikomasi šių reikalavimų:

5.1. vykdant GPT pieno kiekio matavimo priemonės privalo atitikti ICAR reikalavimus. Visos pieno kiekio matavimo priemonės (mechaniniai, elektroniniai pieno kiekio matuokliai bei svarstyklės) turi būti kalibruojamos periodiškai, bet ne rečiau kaip vieną kartą per dvylika mėnesių ir turi būti pažymėtos kalibravimo žymeniu bei turėti kalibravimo sertifikatą;

5.2. kontrolinį melžimą atlikti vadovaujantis kontrolinių melžimų grafiku, kuris kiekvienam mėnesiui sudaromas atsižvelgiant į su Laboratorija suderintą kontrolinių pieno mėginių (toliau - mėginiai) išvežimo grafiką;

5.3. kontrolinius pieno mėginius paimti išlaikant intervalą tarp kiekvieno produktyvumo tyrimų mėnesio ne mažiau kaip 22 ir ne daugiau kaip 37 dienos;

5.4. jei melžiama du kartus per parą, kontrolinį melžimą rekomenduojama pradėti nuo vakarinio melžimo, jeigu melžiama tris kartus – nuo pietinio melžimo;

5.5. kontrolinio melžimo metu pasverti arba nustatyti, priklausomai nuo ūkyje naudojamos melžimo technologijos ir tvarkos, kiekvieno tiriamojo gyvūno primelžtą pieno kiekį;

5.6. paimti mėginius, iš kurių Laboratorija atlieka tiriamųjų gyvūnų pieno sudėties ir kokybės tyrimus (nustato pieno riebalų, baltymų, laktozės urėjos kiekį, somatinių ląstelių skaičių), ir juos paruošti pagal Laboratorijos techninius reikalavimus, skelbiamus Laboratorijos interneto svetainėje www.pieno-tyrimai.lt;

5.7. mėginius imti tik gerai išmaišius į kibirėlį primelžtą arba į pieno kiekio matuoklio kolbą proporcingai nuo primelžto pieno kiekio atpiltą pieną; kas mėnesį atliekant vieną iš alternatyvių paros kontrolinių melžimų, pripilama 2/3 indelio tūrio arba du 15 ml tūrio samteliai vieno iš paros melžimų metu primelžto pieno;

5.8. paimtus mėginius nedelsiant atsargiai keletą kartų pavartyti, kad ištirptų konservantas;

5.9. jei prieš kontrolinį melžimą ant indelių nebuvo suklijuoti brūkšniniai kodai (indeliai buvo pažymėti specialiu markeriu), juos ant indelių suklijuoti iš karto po mėginių paėmimo.

5.10. mėginius į konteinerį sudėti atsižvelgiant į ūkyje naudojamą gyvūnų melžimo tvarką bei kontrolinio melžimo atlikimo metodiką (tokia tvarka, kokia buvo melžiami gyvūnai arba vadovaujantis kitais principais) nuo konteinerio apačios į viršų ir iš kairės į dešinę;

- 5.11. paimtus mėginius laikyti ne aukštesnėje kaip 8 °C temperatūroje;
- 5.12. užpildyti Kontrolinių pieno mėginių pristatymo lapelius vadovaujantis Laboratorijos techniniais reikalavimais (surašyti juose gyvūnų numerius tokia tvarka, kokia į konteinerius yra sudėti pieno mėginiai) ir juos įdėti į atitinkamus konteinerius (arba suvesti atitinkamą informaciją į Bendrovės sukurtą Asistentų programos tam skirtą papildinį);
- 5.13. paimtus mėginius pristatyti į suderintą su Laboratorija mėginių perdavimo vietą. Gyvūnų laikytojas gali sudaryti sutartį su Laboratorija dėl mėginių paėmimo tiesiai iš ūkio;
- 5.14. kontrolinio melžimo ir kitus pirminės veislininkystės duomenis perduoti VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui (toliau – ŽŪIKVC) ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po kontrolinio melžimo atlikimo;
- 5.15. periodiškai sutikrinti faktiškai ūkyje esančius gyvūnus su ŽŪIKVC administruojamoje Ūkinių gyvūnų registravimo ir identifikavimo duomenų bazėje (UGRIS) registruotais gyvūnais, pagal būtinybę papildyti jų kilmės ir kitus su GPT susijusius duomenis, ištaisyti apskaitoje nustatytas klaidas.
6. Tiriamųjų gyvūnų pieno sudėties bei kokybės tyrimų rezultatus gyvūnų laikytojas gali matyti Laboratorijos duomenų bazėje, o visus produktyvumo tyrimų apskaitos duomenis iš ŽŪIKVC gali gauti elektroniniu paštu nurodydami el. pašto adresą arba paštu popierinėse ataskaitose, pasirašę ŽŪIKVC sutikimą dėl siuntimo išlaidų padengimo.
7. Tais atvejais, kai gyvūnų laikytojas neturi galimybės naudotis kompiuteriu bei internetiniu ryšiu, pagal poreikį, gyvūnų laikytojui prašant, pieno sudėties bei kokybės tyrimų rezultatus popieriniame variante gali pateikti GPT asistentas ar kitas vykdytojo darbuotojas.
8. Gyvūnų laikytojui ar jo įgaliotam atstovui pageidaujant, GPT asistentas ar kitas vykdytojo darbuotojas pagal poreikį gali:
- 8.1. supildyti atitinkamas ūkyje vedamas pirminės veislininkystės apskaitos formas;
- 8.2. padėti išanalizuoti duomenis, pateiktus ŽŪIKVC popierinėse ataskaitose bei duomenis, pateikiamus Laboratorijos duomenų bazėje.

III. PRODUKTYVUMO TYRIMŲ VYKDYMO SPECIALŪS REIKALAVIMAI

9. Gyvūnų laikytojas ar jį atstovaujantis asmuo, kuris produktyvumo tyrimus vykdo C3 metodu, privalo:
- 9.1. turėti pažymėjimą, patvirtinantį apie išklaustytus mokymo kursus pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdymo, duomenų perdavimo tematika;
- 9.2. turėti priemones, reikalingas produktyvumo tyrimams vykdyti ir veislininkystės apskaitai tvarkyti, mėginiams paimti ir primelžto pieno kiekiui nustatyti;

9.3. tvarkyti savo bandos pieninių gyvūnų pirminę veislininkystės apskaitą, iš Laboratorijos arba GPT vykdytojų pasiimti kontroliniams melžimams reikalingą tarą, lipdukus su brūkšniniais kodais;

9.4. pirminius apskaitos duomenis turi perduoti ŽŪIKVC ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po kontrolinio melžimo atlikimo, išskyrus tada, kai periodiškai (kartą per tris mėnesius) produktyvumo tyrimus atlieka GPT asistentas ar kitas vykdytojo darbuotojas;

9.4. ne vėliau kaip iki einamojo mėnesio 20 kalendorinės dienos suderinti su GPT vykdytojais mėginių išvežimo grafiką ir (arba) raštu, elektroniniu paštu, faksograma ar kt. būdais informuoti Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą (toliau – VMVT) apie ateinančio mėnesio kontrolinių melžimų datą ir laiką, nurodant tiriamosios bandos laikytojo fizinio ar juridinio asmens pavadinimą, adresą, produktyvumo tyrimų kodą ir metodą. Informaciją apie kontrolinio melžimo datos ir laiko pasikeitimą VMVT pateikti nedelsiant, bet ne vėliau kaip prieš parą iki numatomo kontrolinio melžimo.

10. Tais mėnesiais, kai kontrolinį melžimą turi atlikti GPT asistentas arba kitas vykdytojo darbuotojas, jis turi vadovautis Aprašo II skyriuje nurodytais Bendraisiais produktyvumo tyrimų vykdymo reikalavimais.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11. Už tiriamųjų gyvūnų kontrolinio melžimo atlikimo kokybę atsako asmuo, atlikęs kontrolinį melžimą.

12. Jei GPT vykdytojas nustato, kad gyvūnų laikytojas ar jį atstovaujantis asmuo, atlikdamas kontrolinį melžimą naudoja netinkamas ar nekalibruotas pieno kiekio matavimo priemones, netiksliai nustato primelžto pieno kiekį bei neteisingai paima kontrolinį mėginį, neteisingai, netiksliai ar pavėluotai perduoda duomenis ŽŪIKVC, nesilaiko Laboratorijos techninių bei Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų organizavimo taisyklių reikalavimų, apie tai turi informuoti gyvūnų laikytoją ar jį atstovaujantį asmenį žodžiu, raštu, siūlant terminą, ne ilgesnį kaip 31 d. d (ar iki kito kontrolinio melžimo) pažeidimams pašalinti.

13. Jei Aprašo 12 punkte nurodyti pažeidimai per nustatytą terminą nėra pašalinami, svarstomas produktyvumo tyrimų paslaugai sudarytos sutarties nutraukimas apie tai informuojant VMVT.

VI. PRODUKTYVUMO TYRIMŲ PASLAUGOS NUTRAUKIMAS

14. Nusprendęs nebevykdyti produktyvumo tyrimų, gyvūnų laikytojas privalo prieš mėnesį kreiptis į GPK skyriaus vadovą ir pateikti prašymą dėl produktyvumo tyrimų paslaugos teikimo sutarties

(toliau – Sutartis) nutraukimo. Jeigu bandos savininkas nėra skolingas už GPK paslaugas, tuomet pasirašomas susitarimas dėl Sutarties nutraukimo.
